

Warszawa, 7 marca 2019 r.

PROTOKÓŁ
z X posiedzenia Polskiej Rady Języka Migowego

Dziesiąte posiedzenie Polskiej Rady Języka Migowego drugiej kadencji odbyło się w dniu 7 marca 2019 r. w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, ul. Nowogrodzka 1/3/5, w Warszawie. Rozpoczęcie posiedzenia planowane było na godz. 11:00.

Do czasu rozpoczęcia posiedzenia nie wpłynęło od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgłoszenie Jego przedstawiciela do Polskiej Rady Języka Migowego drugiej kadencji.

Zgodnie z listą obecności, stanowiącą zał. nr 1 do protokołu, w posiedzeniu wzięli udział następujący członkowie Rady:

- Krzysztof Michałkiewicz – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Bartosz Czyczyn (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych),
- Bolesław Cieślik (Ministerstwo Sprawiedliwości),
- Adam Pietrasiewicz (Ministerstwo Cyfryzacji),
- Ewa Murawska-Najmiec (Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji)
- dr Małgorzata Czajkowska-Kisil (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Monika Inglot-Werner (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- dr Paweł Rutkowski (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Małgorzata Talipska (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Maciej Pilecki (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- dr Aleksandra Borowicz (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Grzegorz Kozłowski (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących)

oraz:

- Pani Elżbieta Rafalska – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- Pani Małgorzata Paprota – Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,

- Pani Beata Celińska – główny specjalista w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,
- Pani Dorota Łomicka – starszy administrator w Biurze Promocji.

Wszystkie osoby obecne na posiedzeniu podpisały listę obecności.

Posiedzenie na język migowy tłumaczyła Pani Mariola Kozłowska-Nowak

Na wstępie posiedzenia Pan Krzysztof Michałkiewicz – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, powitał Panią Elżbietę Rafalską – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz pozostałych członków Polskiej Rady Języka Migowego. **Pani Przewodnicząca Małgorzata Talipska** powitała Panią Minister oraz pozostałe obecne osoby. Pani Przewodnicząca powiedziała, że praca nad certyfikatami trwa już 2 lata. Następnie głos zabrała Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil, która mówiła o certyfikacji. Po kolejnym spotkaniu w marcu, Rada będzie mogła wszystko przedstawić Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Następnie Rada po otrzymaniu ewentualnych uwag skoncentruje się nad tematem certyfikacji. Pani Przewodnicząca wyraziła nadzieję, że certyfikacja nabierze tempa i uda się wszystkim zrealizować zamierzony cel.

Pani Przewodnicząca powiedziała, że przedmiotem dzisiejszego spotkania będzie prezentacja Pani Małgorzaty Czajkowskiej-Kisil oraz przedstawiła proponowany porządek obrad.

Ustalono następujący porządek obrad.

1. Powitanie uczestników posiedzenia
2. Przedstawienie rekomendacji przez przewodniczącą zespołu ds. opracowania minimów programowych i zakresów egzaminów dla dwóch stopni specjalizacji tłumacza polskiego języka migowego oraz –dyskusja
3. Sprawy różne;
4. Zakończenie obrad.

Ad. 2.

Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil opowiedziała o przebiegu prac w zespole problemowym, którego jest Przewodniczącą. Prace nad ustaleniem rekomendacji były burzliwe. Problem certyfikacji Polskiego Języka Migowego, nie jest prostą sprawą, nawet w

zespole ds. opracowania minimów programowych i zakresów egzaminów dla dwóch stopni specjalizacji tłumacza polskiego języka migowego były różne zdania, jak to ma wyglądać. Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil stwierdziła, że na dzień dzisiejszy Tłumacz Języka Migowego (TJM), to nie tylko rzeczywisty Tłumacz Języka Migowego. W zespole, na spotkaniu były 2 osoby ze Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego (STPJM), które uważały, że zespół powinien skupić się jedynie na tłumaczeniu. Ale obecnie rzeczywistość jest inna. Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil powiedziała, że nie zna Asystenta Osoby Niepełnosprawnej (AON), który biegle zna Polski Język Migowy (PJM), dlatego taki asystent nie może być rzeczywiście asystentem dla osoby niesłyszącej. Z doświadczenia wynika, że nie ma takiej mobilizacji. Ilekroć Osoba Niesłysząca chce skorzystać z asystenta, w tym momencie potrzebowałaby Tłumacza Języka Migowego oraz Asystenta Osoby Niepełnosprawnej. Z doświadczeń CODA, kiedy stowarzyszenie chciało poprosić o pomoc, w opiece nad starszymi rodzicami okazało się, że asystent nie jest w stanie się z nimi komunikować. Podobnie Asystent Rodziny nie jest w stanie się komunikować z osobami niesłyszącymi ponieważ nie zna języka migowego. Dlatego Tłumacz Języka Migowego i Asystenta Osoby Niepełnosprawnej jako jedna osoba jest obecnie wyrazem potrzeby środowiska.

Osobą głuchą powinien opiekować się Asystent Rodziny oraz Tłumacz Języka Migowego dlatego, że tłumacz może nie mieć kompetencji do opieki nad Osobą Niepełnosprawną, co nie jest zgodne z prawem i nie jest dodatkowo finansowane. Taka sytuacja skłoniła do wypracowania nowego rozwiązania. Stowarzyszenie było na spotkaniu konsultacji społecznej dotyczącej zawodu Tłumacza Języka Migowego. Okazało się, że Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego stara się o kwalifikacje zawodową niezależnie. Zakres wymagań jest jak najbardziej wskazany.

Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil zwróciła uwagę, że w dzisiejszych realiach jeżeli TJM mieliby przejść obecnie certyfikację, przy obecnych stawkach godzinowych, cenach kształcenia i egzaminu to jest to za drogi proces. Istnieje potrzeba posiadania TJM o wysokich kompetencjach i możliwościach, ale proces dochodzenia do nich może być długi.

Zespół początkowo chciał stworzyć dwie grupy - TJM asystenta i TJM specjalistę (TJM-AON). Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil zadała pytanie co się bardziej opłaca, czy TJM przeszkolić jako AON, czy wszystkich AON, szkolić na TJM? Oczywiście może tak być, że AON może zdobyć dodatkowo kwalifikacje TJM. Osoby przystępujące do certyfikacji powinny posługiwać się biegle PJM, ponieważ były przypadki, że osoby deklarowały

biegłość, ale komunikacyjne były bardzo słabe, dlatego wymagania należy stawiać. Wśród osób, które przystępowały do egzaminu były także osoby z CODA.

Zespół w toku dyskusji doszedł do wniosku, że może należy zrezygnować z 2 poziomów – stworzyć jeden poziom TJM, a następnie to już sam tłumacz zdecyduje co robi i w jakim kierunku będzie się specjalizował (AON, Przysięgły, itp.)

Zespół zaproponował by zadbać o poziom tłumaczenia, ale jednocześnie trzymać się tych wymagań, aby TJM mógł tłumaczyć w różnych środowiskach, a certyfikat był uniwersalny. W części teoretycznej powinna być znajomość PJM, ale także wiedza o języku (teoria). Są argumenty za tym, że zarówno teoria jak i praktyka są potrzebne.

W części teoretycznej chodzi o komunikacje międzyludzką. Zespół był zgodny, że certyfikacja powinna być skierowana zarówno do osób słyszących i głuchych TJM ponieważ są takie osoby. Świadomość TJM w jakim środowisku funkcjonuje jest istotna dla funkcjonowania społecznego. Minimum programowe przy certyfikacji to również etyka i standardy zawodowe, funkcjonalne i kulturowe uwarunkowania głuchoty (fizjologia głuchych, działanie aparatu słuchowego – ta wiedza umożliwia odpowiednie tłumaczenie i pomoc), ocena pracy, możliwości rozwoju.

W części praktycznej zagadnienia dotyczą samego języka - styl migania, czytelność literowanych pojęć, tempo, przejrzystość znaków, spójność logiczna, płynność migania, poprawność gramatyczną, dostosowanie sposobu migania do potrzeb odbiorcy. Jest wiadome, że TJM nie ma problemu z SJM, jeżeli zorientuje się w potrzebach klienta.

Kolejnym zagadnieniem równie ważnym jest umiejętność tłumaczenia z polskiego języka migowego na język polski foniczny. W takim przypadku niezbędnym jest sprawdzenie takich umiejętności jak: poprawności gramatycznej i stylistycznej, płynność przekładu, akcent, intonacje, zasób słów. Następnie czy przekład jest zrozumiały i wierny. Chodzi tutaj o zrozumienie przez tłumacza pojęć, że wiernie – nie oznacza dosłownie, czy oddaje kontekst kulturowy, czy trzyma tempo tłumaczenia, czy przekaz jest kompletny i płynny. Ważna jest również umiejętność współpracy tłumacza z nadawcą i odbiorcą, kontakt wzrokowy, reakcja na bieżące potrzeby odbiorcy. Tłumacz powinien być przygotowany na różne sytuacje, tu ważne też na ile umie się zachować.

Ad. 3.

Brak wniosków w zakresie spraw różnych.

Ad. 4

Na koniec posiedzenia Pani Przewodnicząca ustaliła z zebranymi, że przewodniczący zespołów problemowych przyślą drogą mailową gotowe opracowane rekomendacje minimów programowych i zakresów egzaminów dla dwóch stopni specjalizacji tłumacza polskiego języka migowego. Po otrzymaniu ww. materiałów Pan dr Paweł Rutkowski przygotuje projekt wszystkich trzech rekomendacji stanowiących załączniki do uchwały. Pani Przewodnicząca zaznaczyła również, że na etapie przygotowania uchwały będzie kontaktowała się z przewodniczącymi zespołów, aby uchwała była spójna.

Na zakończenie obrad ustalono, że następne posiedzenia odbędzie się w dniu 28 marca 2019 r. o godz. 11:00.

Protokolant

Przewodniczący Rady

